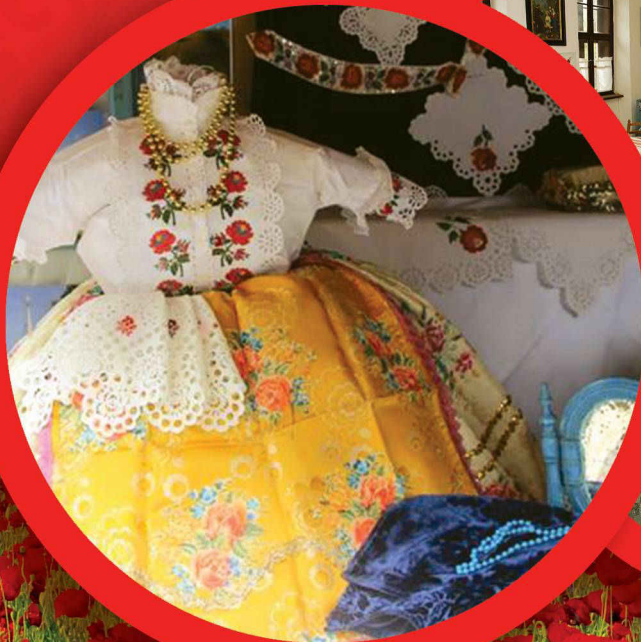

HOGYAN ALAPÍTSUNK TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁRAT HÁROM EGYSZERŰ LÉPÉSBEN?

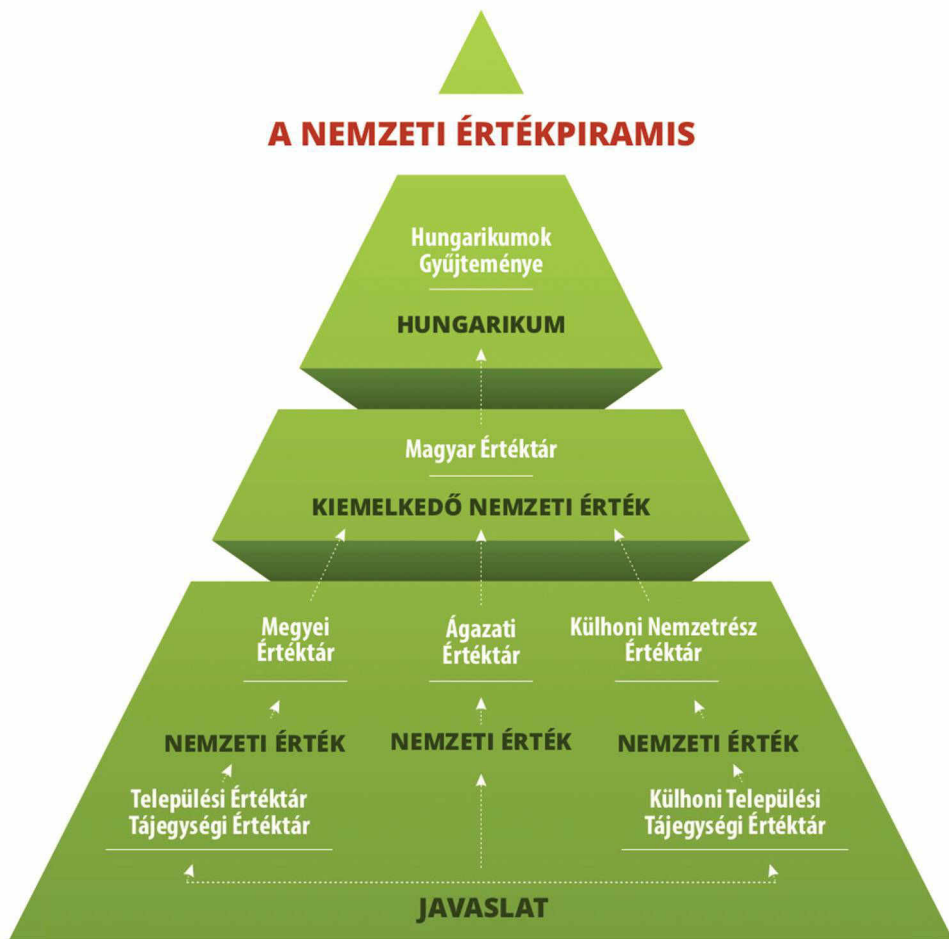
ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Az értéktármozgalom az anyaországban és Vajdaságban

A Magyar Országgyűlés 2012-ben elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvényt, melynek célja a magyar kultúra évezredes értékeinek átfogó értéktárban való összesítése, védelme, továbbörökítése és széles körben való megismertetése. E célok megvalósítása egy többszörösen összetett, alulról felfelé építkező rendszerben, az úgynevezett nemzeti értékpiramis rendszerében történik, azon vezérelv alapján, mely szerint minden közösségnek vannak értékei, s bármely érték, amely a helyiek számára jelentőséggel bír, bekerülhet a települési értéktárba.

Előfordulhat, hogy egy érték – tulajdonságai alapján – nemcsak az adott településen számít értéknek, hanem egy egész tájegység, esetleg az egész nemzet számára. Ilyen esetekben lehetőség adódik az értékek felterjesztésére az értékpiramis magasabb szintjeire, akár a kiemelkedő nemzeti értékek vagy akár a hungarikumok közé.

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvény meghozását követően 2013-ban minden külhoni régióban kezdeményezték a közös Külhoni Nemzetrészt Értéktár felállítását. A vajdasági magyarság részéről ebbe a gyűjteménybe 64 érték került be, amelyeket felkért szakértők javasoltak a listára. Majd 2015-ben életbe lépett egy törvénymódosítás, amely lehetővé tette azt is, hogy az anyaország mintájára a határon túli régiókban is létre lehessen hozni települési és tájegységi értéktárakat, s így itt is megvalósulhasson az alulról felfelé építkező értékpiramis elve. A vajdasági értéktármozgalom koordinálását ekkor a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet vállalta fel, azzal a törekvéssel, hogy segítse a vajdasági magyar lakta településeket, a magyar közösségeket a mozgáslomba való bekapcsolódásban, saját értékeik (újra)felfedezésében, továbbépítésében.

2015-től napjainkig Vajdaság 20 magyarlakta településén alakult meg a helyi értékek összegyűjtését és ápolását célzó értéktárbizottság. 2016-ban elindult a vajdasági magyar értékeket bemutató honlap (www.ertektar.rs), és ugyanebben az évben megalakult a Vajdasági Magyar Értéktárbizottság.

TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR ALAPÍTÁSA

1. Lépés:

Találjuk meg a céljainkat!

Az értéktárak létrehozásának végső célja nem a helyi értékek összegyűjtése, lajstromozása. A helyi értékek – és maga az értéktáró munka is – hozzájárulhatnak az összetartóbb, helyi identitástudatában erősebb, cselekvő közösség kialakulásához. A hagyományos értékek megörökítése és átörökítése a jövő generációi számára csökkentheti a különböző korosztályok közötti távolságot. Ahelyett, hogy csupán listaként kezeljük, tekintsünk a települési értéktárra kulturális tőkeként, amely hasznunkra válhat a közösségfejlesztésben, a településfejlesztésben. Mindebben segíthetnek a nemzeti értékek gyűjtésére, megőrzésére és népszerűsítésére kiírt pályázatok is.

2. Lépés:

A bizottság szabályos megalapítása

Adminisztratív feladatok (támogatói nyilatkozat, alapszabály)

A települési értéktárbizottságot létrehozhatja önkormányzat vagy helyi közösség – a magyarországi gyakorlattól eltérően azonban Vajdaságban erre ritkán van lehetőség. A bizottságot ezenkívül létrehozhatja más jogi személy is: egyesületek, civil szervezetek – az eddigi tapasztalatok szerint ez a vajdasági viszonyoknak legmegfelelőbb forma.

Magának az értéktárbizottságnak nem kell önálló jogi személynek, önállóan bejegyzett szervezetnek lennie.

Ahhoz, hogy a települési értéktárbizottság hivatalosan is létrejöjjön, két fontos dokumentumra van szükség:

- a) Minden bizottságnak kérnie kell támogatói nyilatkozatot a Magyar Állandó Értekezlet (Máért) vajdasági képviselőjétől, a Vajdasági Magyar Szövetségtől (VMSZ). A támogatói nyilatkozat letölthető a <http://ertektar.rs/dokumentumok> oldalról. Az alapító szervezet adataival kitöltött dokumentumot az office@vmsz.org.rs e-mail-címre kell elküldeni. Miután visszaküldték az aláírt változatot, hivatalosan is megalakulhat a települési értéktárbizottság. Minderre azért van szükség, hogy egy településen ne jöhessen létre több értéktárbizottság.
- b) Minden értéktárbizottságnak alapszabállyal kell rendelkeznie. Az alapszabály mintája szintén letölthető a <http://ertektar.rs/dokumentumok> oldalról. A települési értéktárbizottságok saját működési feltételeikkel összhangban alakíthatják saját alapszabályukat, amelyet a Vajdasági Magyar Értéktárbizottság fogad el a települési értéktárbizottság megalakulásával egy időben.

Van azonban néhány fontos pont az alapszabályban, amit érdemes változtatás nélkül megtartani:

- A települési/tájegységi bizottság legalább három tagból áll, munkájába külső szakértőket vonhat be – szakembereket és szakintézményeket egyaránt.
- A tagok tevékenységüket társadalmi megbízatásként, díjazás nélkül látják el.
- A települési/tájegységi bizottság szükség szerint – de félévente legalább egy alkalommal – ülészik, és félévente beszámol tevékenységéről. A beszámoló tartalmazza legalább az adott időszakban hozott bizottsági döntések, a települési/tájegységi/vajdasági értéktárba felvett értékek megnevezését, ismertetését, az elutasított kérelmek rövid tartalmát, a bizottság döntései alapján tett intézkedéseket. A beszámolót elküldi a Vajdasági Magyar Értéktárbizottságnak, illetve a VMÉB adminisztrációs feladatait végző Vajdasági Magyar Művelődési Intézetnek (24400 Zenta, Posta utca 18., e-mail: info@vmmi.org).

Kik kerüljenek a bizottságba?

A települési értéktárbizottságnak tulajdonképpen bárki tagja lehet, aki elvállalja ezt a nemes feladatot. A gyakorlati munka szempontjából azonban érdemes kétfelé osztani a tennivalókat és az ezekhez szükséges kompetenciákat. Egyrészt jó, ha vannak a bizottságban olyan személyek, akik jól ismerik a települést, annak történetét, hagyományait, lakosait, vagy esetleg egy speciális szakterület képviselői (történész, helytörténész, néprajzos, pedagógus stb.). Az ő tudásuk ugyanis elengedhetetlen a helyi értékek felkutatásához, a javaslatok elkészítéséhez. Másrészt a jó szervezőkészséggel megáldott egyének részvételére is szükség van, akik sokat tehetnek a helyi értékek népszerűsítése érdekében, például kiállításokon való megjelenéssel, rendezvények szervezésével, pályázatokon való részvétellel.

3. Lépés:

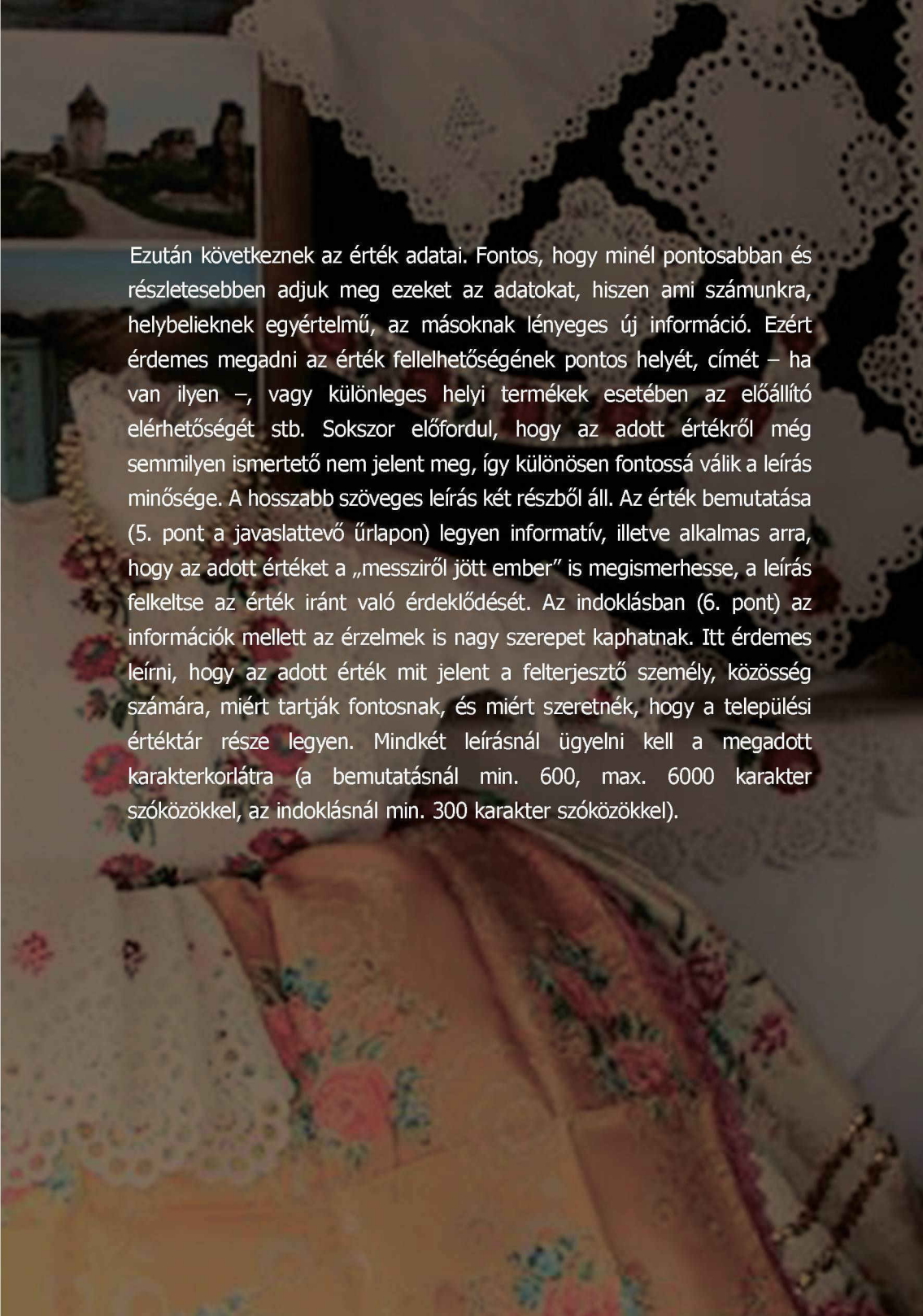
Találjuk meg az értékeinket!

A javaslatlételi űrlap helyes kitöltése

Miután túl vagyunk a bizottság megalapításán, következhet a munka szebbik része.

A javaslatlételi űrlap letölthető a <http://ertektar.rs/dokumentumok> oldalról, vagy közvetlenül kitölthető a <http://ertektar.rs/javaslat> oldalon. Az értéktárbizottsági tagok igényelhetnek saját belépőkódot is az ertektar.rs oldal adminisztrációs felületére (<http://ertektar.rs/admin/>), ahol közvetlenül szerkeszthetik településük értékeinek adatlapjait. Az így felvitt adatlapokat az oldal adminisztrátorai ellenőrzik, és ha minden rendben van, közzéteszik az oldalon. A közzététel után a feltöltő már nem tudja közvetlenül módosítani az adatlapot.

Az adatlapon először fel kell tüntetni a javaslat benyújtójának adatait. A benyújtó lehet maga a települési értéktárbizottság vagy az azt létrehozó szervezet, esetleg más szervezet. Ebben az esetben meg kell adni a kapcsolattartó személy adatait, aki lehet például a javaslat tényleges megírója, összeállítója. Értéket jelölni magánszemélyeknek is van lehetőségük, ebben az esetben a benyújtó és a kapcsolattartó adatai ugyanazok lesznek.

Ezután következnek az érték adatai. Fontos, hogy minél pontosabban és részletesebben adjuk meg ezeket az adatokat, hiszen ami számunkra, helybelieknek egyértelmű, az másoknak lényeges új információ. Ezért érdemes megadni az érték fellelhetőségének pontos helyét, címét – ha van ilyen –, vagy különleges helyi termékek esetében az előállító elérhetőségét stb. Sokszor előfordul, hogy az adott értékről még semmilyen ismertető nem jelent meg, így különösen fontossá válik a leírás minősége. A hosszabb szöveges leírás két részből áll. Az érték bemutatása (5. pont a javaslattevő űrlapon) legyen informatív, illetve alkalmas arra, hogy az adott értéket a „messziről jött ember” is megismerhesse, a leírás felkeltse az érték iránt való érdeklődését. Az indoklásban (6. pont) az információk mellett az érzelmek is nagy szerepet kaphatnak. Itt érdemes leírni, hogy az adott érték mit jelent a felterjesztő személy, közösség számára, miért tartják fontosnak, és miért szeretnék, hogy a települési értéktár része legyen. Mindkét leírásnál ügyelni kell a megadott karakterkorlátra (a bemutatásnál min. 600, max. 6000 karakter szóközökkel, az indoklásnál min. 300 karakter szóközökkel).

Tippek a mellékletek feltöltéséhez

A javaslatnak nagyon fontos része a képmelléklet. Igyekezzünk 5-6 jó minőségű képet mellékelni az értékről még akkor is, ha annak képi ábrázolása kevésbé látványos vagy jelentős (például szellemi kulturális örökség esetében). A képek feltöltésénél ügyeljünk a megengedett fájlméretre (képnél max. 3 MB, videónál max. 100 MB) és felbontásra (min. 640×480 pixel), máskülönben a rendszer nem engedi elmenteni az adatlapot.

A támogató- és ajánlólevelek megírására fel lehet kérni a közösség egy megbecsült tagját vagy egy szakmai tekintélyt. Bár nem kötelező az ajánlólevél csatolása, jól jöhet, ha a települési értéktárból magasabb szintekre is szeretnék jelölni az értéket.

Végül a csatolt fényképek és filmek felhasználását engedélyező nyilatkozat feltöltése következik. A nyilatkozat mintája letölthető a <http://ertektar.rs/dokumentumok> oldalról.

Az adatlap elmentése csak akkor lehetséges, ha minden kötelező adatot (*-gal jelölt kérdések) kitöltöttünk a megadott karakterkorlátnak, fájlméretnek és felbontásnak megfelelően, ezért érdemes az online javaslatlételi űrlap kitöltése előtt először Word-dokumentumban elkészíteni a leírást, hogy ne történhessen adatvesztés, ha nem sikerül a mentés az online űrlapon.

További információk:

ertektar.rs

www.facebook.com/vajdasag.kincsei

VAJDASÁG KINCSEI

Kapcsolat:

Vajdasági Magyar Művelődési Intézet
24400 Zenta/Senta, Posta utca 18.
Telefon: +381 (24) 816 790

Vázsonyi Csilla – koordinátor
csilla@vmmi.org

Fehér Viktor – koordinátor
feherviktor@vmmi.org

KIADÓ:

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET

Posta utca 18., Zenta
Tel.: +381/24-816-790
E-mail: info@vmmi.org
Web: www.vmmi.org